

Dr. Božidar Kos,
naziv častni občan Mestne občine Novo mesto za leto 2014

Dr. Božidar Kos, redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU), prejme naziv častni občan Mestne občine Novo mesto za pomembnejše trajne uspehe na glasbenem področju.

Glasbenik in skladatelj, upokojeni profesor kompozicije na sydneyjskem glasbenem konservatoriju je najuspešnejši slovenski skladatelj druge polovice 20. stoletja v svetovnem merilu. O tem pričajo njegovi akademska biografija in diskografija, številne mednarodne nagrade ter zlasti najboljši svetovni orkestri in ansambli za moderno glasbo, s katerimi je sodeloval v svoji izjemno bogati umetniški karieri. Njegova dela, za katera je prejel številne mednarodne nagrade in priznanja, naročajo in izvajajo vrhunski svetovni solisti, ansambli in orkestri.

Čeprav je poklicno večinoma deloval v tujini, je dr. Božidar Kos dejavno zaznamoval tudi novomeško glasbeno dogajanje. V Novem mestu, kjer se je tudi rodil, se je glasbeno izobraževal, v petdesetih letih 20. stoletja pa dejavno sooblikoval glasbeno življenje v mestu kot učitelj na glasbeni šoli ter kot ustanovitelj, vodja in aranžer prvega džezovskega big benda v regiji. Pozneje se je ob študiju strojništva na ljubljanski univerzi dejavno ukvarjal z džezom. Z ansamblom je kmalu odšel v Beograd in od tam v tujino, kjer se je preživljal kot izvajalec džeza in aranžer, dokler se ni leta 1965 dokončno ustalil v Avstraliji. Tam je začel resno študirati kompozicijo na univerzi v Adelajdi. Po diplomu je leto dni poučeval kot docent za glasbo na ustanovi Torrens College of Advanced Education, leta 1976 pa so ga povabili na fakulteto za glasbo na adelajdski univerzi. Leta 1980 je magistriral, nato pa na sydneyjski univerzi tudi doktoriral. Pogosto se je vračal v Evropo. Izpopolnjeval se je pri vodilnih evropskih modernistih (Ligetiju, Ferneyhoughu, Kaglu, Sinopoliju, Halffterju in Randsu), na poletnih tečajih v Darmstadt v Nemčiji in drugod. Vse bolj uglednega skladatelja in pedagoga so leta 1984 povabili na konservatorij v Sydneyju, kjer je postal profesor ter predstojnik kompozicijskega in glasbeno-tehnološkega oddelka. Na podlagi njegovega dela v tej ugledni ustanovi ga uvrščajo med najvidnejše avstralske skladatelje in pedagoge. Leta 2002 se je upokojil in vrnil v Adelajdo, leta 2008 pa za stalno v Slovenijo. Postal je bolj dejaven na slovenskem glasbenem prizorišču, leta 2009 pa so ga izvolili tudi za rednega člana SAZU; poleg njega sta med skladatelji redna člana le še Lojze Lebič in Janez Matičič.

Kosova estetska skladateljska izhodišča najdemo v disciplinah, ki jih je načrtala avantgarda po drugi svetovni vojni, vendar jih je preoblikoval v samostojno in izvirno glasbeno govorico. Sklada glasbo, ki raziskuje odnose med glasbenim prostorom, harmonijo, zvočno barvo in teksturo. Med njegovimi inovacijami pa velja izpostaviti raziskave t. i. subharmonskega spektra in mikrotonov. S svojim delom se je dr. Božidar Kos za vedno vpisal v zgodovino glasbenega modernizma in avantgarde 20. stoletja.